SPŠS Betlémská 287/4, Praha 1

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Motto: „Nejúčinnější a nejlevnější prevencí je zdravá výchova dětí v rodině a ve škole.“

Školní rok 2026/2027

1. Preventivní program školy

1. 1. Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento program	Střední průmyslová škola strojnická, škola hlavního města Prahy, Betlémská 287/4, Praha 1
Webové stránky školy	www.betlemska.cz
Jméno ředitele školy	Mgr. Michal Prutyszyn, MBA
Telefon	251 092 100
E-mail	reditel@betlemska.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Kateřina Týčová		
Telefon	251 092 159		
E-mail	katerina.tycova@betlemska.cz		
Specializační studium	Ano		
Realizátor vzdělávání	Zřetel, s.r.o.		

Jméno výchovného poradce	Mgr. Jiřina Tellerová		
Telefon	251 092 128		
E-mail	jirina.tellerova@betlemska.cz		
Specializační studium	Ano		
Realizátor vzdělávání	FF UK Praha		

Jméno speciálního pedagoga	Mgr. Barbora Pivoňková
Telefon	737 596 229

E-mail	barbora.pivonkova@betlemska.cz

Jméno psychoterapeuta	JUDr. Ing. Romi Johansson
Telefon	602 243 311
E-mail	johanssonterapie@gmail.com

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
1. ročník	5	152	56 z toho
2. ročník	5	145	31 kmenových
3. ročník	5	137	25 na částečný úvazek
4. ročník	5	137 (celkem 571)	

2. Analýza situace

2.1. Charakteristika školy

2.1.1. Sídlo školy

Škola sídlí v centru Prahy, v Betlémské ulici 287/4, v blízkosti parku Národního probuzení a Smetanova nábřeží.

Preventivní program školy je koncipován podle jednotlivých ročníků. V případě výskytu sociálně nežádoucích jevů se problémy řeší okamžitě.

V oblasti sociálně nežádoucích jevů byly ve školním roce 2025/2026 řešeny problémy týkající se nevhodného chování ke spolužákům v rámci ročníku – zpravidla se jednalo o vzájemné škádlení spolužáků a nevhodné slovní vyjadřování, v jednom případě však došlo k úrazu po vzájemné potyčce. Zásadním bylo řešení rizikového chování v rámci čtvrtého ročníku, kdy se vztahy mezi spolužáky silně vyhrotily. Objevilo se i riziko všeobecného nebezpečí na školní akci. Byla zapojena PČR. Šlo o nejzávažnější situaci, která během školního roku nastala.

V průběhu školního roku 2025/2026 byly v ojedinělých případech řešeny neomluvené hodiny. Uplatněním výchovných opatření, spoluprací s rodiči a dalšími opatřeními byl tento problém minimalizován.

Škola se snažila v rámci prevence sociálně nežádoucích jevů nabízet dětem prostor k aktivnímu využívání volného času – každoročně nabízí mnoho zájmových kroužků, nabízí možnost, aby většina tříd školy vyjela na ozdravné pobyty (letní sportovní kurz, lyžařský kurz nebo vícedenní výlety). Nabízí napříč ročníky celoškolní akce, které přispívají k celkovému velmi dobrému klimatu školy.

Také ve školním roce 2026/27 plánujeme soustředit se na vzdělávání a proškolování pedagogického sboru v otázkách prevence sociálně nežádoucích jevů. Tato potřeba vznikla nejen rozšířením okruhu sociálně nežádoucích jevů, ale i plánem do budoucna, tak aby si některé preventivní aktivity mohli vyučující zajišťovat sami.

Tyto vzdělávací aktivity by měly být zaměřeny jak obecně na problém sociálně nežádoucích jevů (právní stránky, řešení, komunikace s rodiči, policií, OSPOD apod.), tak cíleně na práci třídních učitelů (vedení třídnických hodin jako součást prevence sociálně nežádoucích jevů a vytvoření vhodného klimatu ve třídě).

ŠPP čítá výchovného poradce, školního metodika prevence, speciálního pedagoga a školního psychoterapeuta. Kombinací činností a vzájemné podpory jednotlivých specialistů se škola snaží podporovat budování příznivého klimatu školy, rovné příležitostí pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, odbornou pomoc při integraci žáků se SPUCH, nápomoc při řešení vzdělávacích nebo výchovných problémů, péči o nadané žáky. Zajišťuje prevenci sociálně nežádoucích jevů a operativní intervenci v případě řešení aktuálních problémů.

2.1.2. Počet/složení žáků, pedagogové

Školu navštěvuje 571 žáků. Ve škole působí celkem 31 učitelů na plný úvazek, 25 učitelů na částečný úvazek.

Většina žáků dojíždí ze Středočeského kraje, někteří jsou ubytováni na internátě.

Část z celkového počtu žáků na škole tvoří žáci z národnostních menšin a cizinců (kolem 10%).

2.1.3. Budova

Budova školy stojí v centru za městským parkem. Je obdélníkovitého tvaru a vnitřní část budovy prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Je velmi dobře dostupná městskou dopravou.

V budově školy je celkem zřízeno 51 učeben. Většina z nich je dobře technicky vybavena a určena k výuce odborných předmětů. Ostatní slouží jako kmenové třídy. Učebny jsou velké a světlé. V budově je nově zrekonstruovaná tělocvična, knihovna, sborovna, školní klub. V přízemí jsou dílny (truhlárna, kovárna apod.) Každý žák má k dispozici uzamykatelnou skříňku.

Pohybové aktivity jsou realizovány i v prostoru venkovního areálu střední školy v ulici Masná.
V budově školy je také jídelna a bufet. Jídelna vaří podle zásad zdravé životosprávy a umožňuje výběr ze dvou jídel.

Škola má vypracovaný školní řád, který na začátku každého školního roku aktualizuje a seznamuje s ním žáky, učitele, informuje zákonné zástupce a pracuje s ním po celý rok.

3. Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program byl také k 1.9. 2026 aktualizován. Integruje témata primární prevence rizikového chování v jednotlivých oborech, předmětech a průřezových tématech.

3.1 Inkluze

Škola se věnuje dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve škole je uskutečňována pedagogická intervence, kterou žáci využívají.

3.2 Školní poradenské pracoviště

Vedení školy - Mgr. Michal Prutyszyn – ředitel školy, Ing. Martin Theimer – statutární zástupce ředitele školy, Mgr. Lubomír Martinec – zástupce ředitele školy

Výchovný poradce – Mgr. Jiřina Tellerová

Metodik prevence – Mgr. Kateřina Týčová

Speciální pedagog (etoped) – Mgr. Barbora Pivoňková

Psychoterapeut – JUDr. Ing. Romi Johansson

3.3 Vnitřní informační zdroje

Školní řád
Odborná literatura a časopisy v knihovně
Webové stránky školy
Schránka důvěry
Nástěnky na chodbách
Deník metodika prevence
Školní vzdělávací program

3.4 Vnější informační zdroje

Metodik prevence Pedagogicko-psychologické poradny pro Prahu 1, 2, 4 – PaedDr. Lenka Marušková (tel.: 267 997 015)

Protidrogový koordinátor HMP Daniel Dárek Magistrát HMP Praha 1, Charvátova 145, 110 00, tel.: 236 002 831
Protidrogový koordinátor ÚMČ Praha 1, Vodičkova 681/18, 115 68, Praha 1, tel.: 221 097 215

Pražské centrum primární prevence (www.prevence-praha.cz)

MŠMT

Městská policie hl. města Prahy – metodický útvar prevence

Sídlo: Městská policie HMP Útvar prevence, Dolnoměcholupská 27/58, Praha 10, 109 00
Tel.: 272 072 501, 503

OSPOD - vedoucí odboru Mgr. Hana Vitnerová, kancelář Vodičkova 18, Praha 1, tel.: 221 097 353

Mgr. Anna Lobotková – kurátorka pro mládež, tel.: 221 097 542

Policie ČR – OŘP Praha 1 – MO Bartolomějská 347/14, 110 00, tel.: 974 851 700, vedoucí: npor. Mgr. Martina Hejlíková

3.5 Dokumentace

Preventivní program školy

Deník metodika prevence

Zápisy z jednání: ped. rad, týmu prevence, výchovných komisí apod.

Zápisy z metodických setkání učitelů

Školní vzdělávací program

Třídní knihy

Zápisy ze třídnických hodin

Výroční zpráva

Školní řád

3.6 Evaluace PPŠ za rok 2025/26

V oblasti rizikového chování byly ve školním roce 2025/26 řešeny problémy, které souvisely s problematickými vztahy mezi žáky, s potenciálním

nebezpečím útoku školního střelce (řešeno ve spolupráci s PČR), zameškanou absencí.

Prevence byla zaměřena též na teorii a praxi sebeobrany žáků v krizových situacích a první pomoc.

Škola se snažila v rámci prevence rizikového chování nabízet žákům prostor k aktivnímu využívání volného času – každoročně nabízí mnoho zájmových kroužků, nabízí možnost, aby třídy vyjely na ozdravné pobyty (letní sportovní kurz, lyžařský výcvikový kurz, adrenalinový kurz).

Stěžejní aktivitou preventivního programu školy byl dotazník pro studenty, přednáška a nácvik sebeobrany.

Ve školním roce 2026/27 plánujeme soustředit se na vzdělávání a proškolování pedagogického sboru v otázkách prevence rizikového chování. Tato potřeba vznikla s plánem, aby si třídní učitelé mohli některé preventivní aktivity zajišťovat sami. Dále jde o proškolení v oblasti krizových plánů, trestní odpovědnosti žáků.

3.7 SWOT ANALÝZA naší školy

3.7.1 Přítomnost pozitivní stránky v prevenci naší školy

- úspěšné řešení nastalých situací rizikového chování.

3.7.2 Přítomnost negativní stránky v prevenci naší školy

- absence odborné literatury a odborných časopisů s aktuální podobou současného stavu rizikového chování
- nedostatečné proškolení třídních učitelů v otázkách prevence
- nulová specifická prevence zaměřená na zákonné zástupce

3.7.3 Budoucnost negativní stránky v prevenci naší školy

- možné nesprávné řešení nastalých situací třídním učitelem

3.7.4 Budoucnost pozitivní stránky v prevenci naší školy a příležitosti

- zajištění zprostředkování aktuálních informací směrem k žákům školy a jejich zákonným zástupcům

- vytvoření zdrojů informací s aktuálním pohledem na rizikové chování pro pedagogické pracovníky

- vytvoření systému programů v primární všeobecné prevenci pro naši školu

- monitorování účinnosti těchto programů (rozhovory, dotazníky)

3.8 Krátkodobé cíle preventivního programu

Obnovit zdroje literatury a časopisů - s aktuální tematikou pro pedagogické pracovníky
Ukazatele dosažení cíle: rozhovory vedené s pedagogy
Zdůvodnění cíle: Stav školy v oblasti rizikového chování

Zpřístupnit a aktualizovat informace - týkající se rizikového chování směrem k zákonným zástupcům
Ukazatele dosažení cíle: dotazníky pro zákonné zástupce
Zdůvodnění cíle: Stav školy v oblasti rizikového chování

Aktualizovat informace na nástěnkách - týkající se rizikového chování, směrem k žákům
Ukazatele dosažení cíle: rozhovory se žáky
Zdůvodnění cíle: Stav školy v oblasti rizikového chování

3.9 Střednědobé cíle

Naplánování a realizace cílů primární prevence s externími organizacemi
Ukazatelé cíle: uskutečnění
Zdůvodnění cíle: stav školy v oblasti rizikového chování
Sociometrické šetření a výstupy, diskuse

Ukazatelé cíle: výstupy
Zdůvodnění cíle: stav školy v oblasti rizikového chování

3.10 Dlouhodobé cíle

Rozvoj klíčových, životních kompetencí žáků

Vytváření bezpečného a motivujícího prostředí s pozitivními vztahy mezi žáky a pedagogy

3.11 Skladba aktivit pro jednotlivé cílové skupiny

3.11..1 Žáci

Přechod na SŠ přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – zvýšené nároky na objem a strukturu učiva apod. Program je zaměřen na všechny žáky 1. – 4. ročníku střední školy, se zvláštním přihlédnutím k žákům ze sociálně slabšího a málo podnětného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

Cílem je vytvořit strukturu témat,dlouhodobě respektovaných v jednotlivých ročnících.
Preventivní témata jsou nedílnou součástí ŠVP a jsou začleněna do těchto předmětů:

- Občanská výchova
- Anglický jazyk
- Český jazyk a literatura
- Chemie
- Základy ekologie
- Tělesná výchova

Na základní úrovni všeobecnou prevenci zajišťuje škola svými prostředky – prostřednictvím třídních učitelů a učitelů daných odborných předmětů, do jejichž obsahu jsou témata zapracována.
V případě nežádoucích jevů by ve spolupráci s třídními učiteli aktuálně zařazené téma zajišťoval školní metodik prevence.

Témata pro 1. ročník

- Společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- Zvyšování zdravého sebevědomí žáků

- Zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- Vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- Nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- Rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- Rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říct „ne“
- Navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- Osvojování a upevňování základních návyků v rámci zdravého životního stylu- hygiena, životospráva
- Zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiné postižení
- Všestranný rozvoj osobnosti žáka
- Soustředěnost na včasné diagnostikování soc. nežádoucích problémů ve třídních kolektivech
- Důraz na spolupráci se zákonnými zástupci
- Široká nabídka volnočasových aktivit
- Ekologická výchova
- Návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Různá témata se v 1. ročníku probírají průběžně v reakci na konkrétní situaci ve škole, v rodině, ale i v tisku, v televizi aj.

2. – 4. ročník

- Stanovení pravidel soužití třídní komunity
- Formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vznik různých typů závislostí apod.
- Trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- Trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- Zvládání náročných fyzických a duševních situací
- Umění vyrovnat se s neúspěchem
- Upevňování vztahů v komunitě vrstevníků

- Rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- Nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- Nácvik řešení zátěžových situací
- Zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím
- Přehled životních rizik
- Společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.)
- Modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

3.11.1.1. Specifická prevence (všeobecná) Plánované programy:

- listopad 2026 – Trestní odpovědnost – přednáška online + ověření znalostí
- prosinec 2026 – Sebeobrana slzným sprejem – praktický nácvik
- leden 2027 – sociometrie ve spolupráci s PPP Praha 1, 2, 4
- první pomoc

Témata:

1. Trestní odpovědnost adolescentů
2. Sebeobrana, první pomoc
3. Klima třídního kolektivu
4. Proškolení sboru – rozpoznání a prevence sociopat. jevů v chování žáků, první pomoc, chování při nebezpečí útoku školního střelce

3.11.1.2. Prevence nespecifická v obsahu vyučování

Ve všech ročnících témata zajistí vyučující v jednotlivých předmětech.

- mezilidské vztahy, pravidla slušného chování
- léčivé a návykové látky
- rizika kouření, návykové látky, vliv na lidské zdraví
- rasismus, deklarace lidských práv, náboženství

- aktivní životní styl
- zdravý životní styl mladistvých

3.11.1.3. Další dílčí aktivity prevence specifické i nespecifické

Září Školení o bezpečnosti práce,
adrenalinový kurz
Říjen – Den otevřených dveří
Listopad – Schola Pragensis
Prosinec – Den otevřených dveří
Leden – Lyžařský kurz, Den otevřených dveří
Únor – Den otevřených dveří
Březen – Den učitelů
Duben – Ukončení 4. ročníků
Květen – Maturitní zkoušky, praxe, letní kurz
Červen – Výlety s třídními učiteli

3.11.1.4. Průběžné nebo pravidelné aktivity s prvky nespecifické (příp. specifické prevence)

Po celý školní rok:
– možnost volitelných předmětů
- možnost zájmových kroužků
- volný pohyb po škole o přestávkách
- setkání školního parlamentu
- individuální rozhovory s dětmi, rodiči

3.11.2. Pedagogové

U pedagogů je kladen důraz na další vzdělávání, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog.

Pro školní rok 2026/27 jsou připraveny tyto programy:

- listopad 2026 – Policie ve škole – online přednášky
- první pomoc

3.11.3. Zákonní zástupci

Při podezření na výskyt sociálně nežádoucích jevů u žáka je nezbytná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků se zákonnými zástupci. V případě výskytu šikany či kyberšikany pak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora.

Nelze však předpokládat, že rodiče budou vždy hodnotit situaci objektivně, proto se doporučuje upozornit je na to, aby si všímali možných příznaků šikany a nabídnout jim pomoc. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Prevence nespecifická

Třídní setkání, konzultace, třídní schůzky

Prevence specifická

Informace na nástěnkách a články na stránkách školy

3.12 Další činitelé realizace PPŠ

3.12.1. Zásady uplatňované při realizaci:

- respektování věku žáků
- aktivní zapojení všech žáků třídy
- rozhodujícím faktorem je kompetence třídních učitelů
- program zasahuje výchovnou i naukovou složku vzdělání během celého školního roku
- zachovávání pravidel a spravedlnosti

3.12.2. Metody a formy školní práce

- projektová výuka

-využití interaktivních metod (diskuze, verbální, nonverbální komunikace, komunitní kruh, simulační hry, relaxační techniky, hraní rolí apod.)

3.12.3. Znalostní kompetence žáků

-učí se respektovat pravidla
-mají základní právní povědomí
-umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
-ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
-umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
-znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl -umí hodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky a snaží se o jeho realizace - spory řeší nenásilným způsobem, znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
-zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
-odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat
-umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
-uvědomují si podstatu protiprávního jednání
-umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestné právní problematice návykových látek
-ví, kde hledat odbornou pomoc

4. Legislativa

Od roku 2016 došlo k řadě změn právních předpisů upravujících oblast vzdělávání, poradenských služeb, společného vzdělávání, prevence rizikového chování a ochrany práv dětí a žáků.

Dne 1. 9. 2016 nabyly účinnosti zejména **vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**, a **vyhláška č. 197/2016 Sb.**, kterou byly novelizovány některé prováděcí předpisy ke školskému zákonu. Tyto změny navazovaly na novelu **zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon**, provedenou zákonem č. 82/2015 Sb., a souvisely především se zavedením systému podpůrných opatření a společného vzdělávání.

Významnými změnami prošla rovněž oblast prevence rizikového chování. V účinnosti je **Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve**

školách a školských zařízeních, č. j. **MSMT-21149/2016**, který nahradil dřívější metodický pokyn č. j. **MSMT-22294/2013-1**.
Následně došlo k dalším novelám školského zákona a souvisejících prováděcích předpisů, zejména v letech 2017, 2020, 2023 až 2026. Změny se týkaly především:

- organizace poradenských služeb ve školách,
- vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- podpůrných opatření,
- distančního vzdělávání,
- ochrany zdraví a bezpečnosti žáků,
- prevence rizikového chování a podpory duševního zdraví dětí a žáků.
-

Škola průběžně sleduje aktuální znění **zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon**, souvisejících vyhlášek a metodických doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a při své činnosti vychází vždy z jejich platného a účinného znění.

4.1 Strategie

- Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2023–2026
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním na období 2019–2027
- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027
- Strategie hlavního města Prahy pro oblast závislostního chování na období 2022–2027
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027

4.2 Metodické pokyny

- Metodické doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28, včetně aktuálních příloh („Co dělat, když…“).
- Příloha č. 22 k metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování: *Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací*

týkajících se žáků s poruchou autistického spektra (PAS), č. j. MSMT-5217/2017-1.

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT-21149/2016.
- Metodické doporučení ke spolupráci škol a školských zařízení s Policií České republiky při preventivních aktivitách a při vyšetřování protiprávních činů dětí a trestných činů páchaných na dětech, č. j. MSMT-6167/2025-1. Toto doporučení nahrazuje dříve používaný dokument č. j. 25 884/2003-24.
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14 423/99-22. Dokument nebyl zrušen a lze jej nadále používat jako podpůrný metodický materiál.
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10 194/2002-14.
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 37 014/2005-25. Pro oblast BOZP je vhodné uvádět tento novější dokument namísto dřívějšího pokynu č. j. 29 159/2001-26.

- 4.3 Vyhlášky:
  - **Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních**, ve znění pozdějších předpisů. (Původní výčet jednotlivých novel již není vhodné uvádět, protože vyhláška byla od roku 2016 dále několikrát novelizována.)
  - **Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných**, **zrušena k 1. 9. 2016**.
  - **Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**, ve znění pozdějších předpisů.
    *(Pozn.: v původním textu je uvedeno „27/2017 Sb.“, správně je **27/2016 Sb.**)*
  - **Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků**, ve znění pozdějších předpisů.

4.4 Zákony

- **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.**
  (Nahradil dřívější zákon č. 379/2005 Sb.)
- **Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.**
  (Nahradil původní zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích.)
- **Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.**
  (Nahradil původní zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.)
- **Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů.**

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (GDPR)** a **zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.**
  (Nahrazují původní zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.)
- **Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím**, ve znění pozdějších předpisů.

Další zákony

- **Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti za protiprávní činy mládeže a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.**
  (Původně uvedený zákon č. 306/2009 Sb. není trestním řádem.)
- **Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.**
  (Nahrazuje původní zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích.)
- **Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.**
  (Nahrazuje dřívější zákon o rodině č. 94/1963 Sb. i jeho novely.)
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 (GDPR)** a **zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.**
  (Nahrazují původní zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.)

Závěr

S Preventivním programem školy jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci školy. Tento zpracovaný materiál je otevřeným dokumentem, který bude aktuálně doplňovaný a přehodnocovaný.

V Praze 1.9. 2026

Ředitel školy……

Příloha 1

Program prevence proti šikanování

Tento program vychází z metodického pokynu č.j. MSMT-21149/2016 „Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních" ve znění pozdějších doplnění

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Důležité znaky šikanování:

- záměrnost
- cílenost
- opakování (není podmínkou)
- nepoměr sil
- bezmocnost oběti
- nepříjemnost útoku
- samoúčelnost agrese

U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresi neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu.

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

-

-

- fyzická agrese, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti); verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí informačních a komunikačních technologií);
  smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Šikanování nesmí být pracovníky školy v jakékoli formě akceptováno.

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- Skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- Při přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
-

-

- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.

  Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
  Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Rodiče žáků by si měli všímat především těchto možných signálů šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.

-

-

- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma více než mělo ve zvyku.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech: dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství;

-

-

  dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona, dle něhož mají zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte či žáka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání). Skutečnost, že dítě někoho šikanovalo nebo bylo šikanováno, lze chápat jako významnou skutečnost, která v průběhu vzdělávání nastala;

- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

Šikanování se ve své zárodečné formě vyskytuje prakticky na všech školách. Probíhá nejčastěji mezi žáky ve stejné třídě či výchovné skupině a odehrává se v době přestávek, cestou do školy a ze školy nebo v době osobního volna. Pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Důraz je třeba klást na budování otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě a samozřejmě i mezi všemi členy společenství školy. Je důležité, aby pedagogové uměli rozpoznat a řešit počáteční stadia šikanování. V případě rozvinutí pokročilé šikany je nutná spolupráce školy s odborníky ze specializovaných zařízení.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů vydírání, omezování osobní svobody, útisku, ublížení na zdraví, loupeže, vzbuzení důvodné obavy, poškození cizí věci, znásilnění, kuplířství apod.

Prevence proti šikanování ve škole

Je nutné, aby se s podstatou, formami a nebezpečnými důsledky šikany jako antisociálního chování jedinců i skupin žáků seznámili všichni žáci i učitelé. Žáci i pedagogové by měli vědět, že tyto formy chování nejsou neškodnou legrací a zábavou, měli by být seznámeni zejména s negativními důsledky šikany, a to jak pro její oběti, tak pro její pachatele. Za zvlášť nebezpečnou je třeba považovat tendenci podceňovat počáteční projevy šikanování.

Všichni pedagogičtí pracovníci využívají možností osobní, společenské a morální výchovy v prevenci šikanování a prohlubovat si své znalosti a dovednosti v tomto oboru například školeními či dalším vzděláváním.

V rámci účinné prevence šikanování je důležité zejména:

- zajistit účast školního metodika prevence a případně i dalších učitelů v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Školní metodik prevence zodpovídá za informovanost všech pedagogických pracovníků školy nebo školského zařízení o dané problematice. Aktivně se podílí na řešení případů šikanování a napomáhá svým kolegům zvládnout základní postup a strategii při řešení konkrétních situací.
- navodit úzkou spolupráci mezi žáky, rodiči a pedagogy a jasně vymezit možnosti oznamovat i zárodky šikanování (při zachování důvěrnosti takovýchto sdělení).
- ve školním řádu jsou jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.
- Zajistit v souladu s pracovním řádem zvýšený a kvalitní dohled pedagogů o přestávkách, před začátkem vyučování, po jeho skončení i během osobního volna, a to hlavně v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.
- seznámit pedagogy se systémem školy pro oznamování a vyšetřování šikanování, vést pečlivou evidenci všech případů agresivního chování a šikanování mezi spolužáky (školní metodik prevence, výchovný poradce).
- aktivně zapojit do prevence šikanování i nepedagogické pracovníky.
- zvyšovat informovanost pedagogů v této oblasti, doplňovat školní knihovnu o literaturu z oblasti problematiky agresivního chování a šikanování, organizovat semináře s odborníky zabývajícími se danou

problematikou, začleňovat témata šikany do dalšího vzdělávání učitelů apod. ¨

- spolupracovat s odbornými službami resortu školství (pedagogickopsychologickou poradnou, střediskem výchovné péče a s dalšími odbornými pracovišti poradenských a preventivních služeb v regionu, poskytujícími odbornou konzultaci a psychoterapeutickou péči, s metodiky preventivních aktivit a s dalšími odborníky v regionu.
- informovat pedagogy, žáky i rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování.

Metody řešení šikanování

Při vyšetřování šikany dodržují pedagogové strategii prováděnou v těchto pěti krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Při skupinovém násilí vůči oběti, tzv. "školního lynčování" je nutný následující postup:

1. Překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

Účastní-li se šikanování většina problémové skupiny, nebo jsou-li normy agresorů skupinou akceptovány, je k řešení přizván, aby šetření vedl odborník-specialista na problematiku šikanování (z pedagogickopsychologické poradny, střediska výchovné péče, diagnostického ústavu, krizového centra apod.)

Postih, trestání šikany

Pro potrestání agresorů lze užít následující běžná výchovná opatření: • napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele

- snížení známky z chování.
- převedení do jiné třídy
- doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (dále SVP)
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- doporučení rodičům na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
- podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
- vyrozumění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.
- podmínečné nebo nepodmínečné vyloučení ze školy v případě splnění povinné školní docházky

Oběti šikanování bude nabídnuta psychoterapeutická péče PPP nebo jiného poradenského pracoviště.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

Spolupráce školy s rodiči žáků

Při podezření na šikanování žáka je nezbytná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Nelze však předpokládat, že rodiče budou vždy hodnotit situaci objektivně, proto se doporučuje upozornit

je na to, aby si všímali možných příznaků šikany a nabídnout jim pomoc. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Pokud se rodiče setkají s příznaky šikanování, měli by se poradit s třídním učitelem, školním metodikem prevence, ředitelem školy, popř. psychologem, etopedem nebo jiným specialistou.

Spolupráce školy se specializovanými a ostatními institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány, a to zejména ve zdravotnictví s pediatry, odbornými lékaři, psychiatrickou péčí, v oblasti sociální péče s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence.

KONTAKTY:

Linka bezpečí
Ústavní 95/91, 181 21, Praha 8
Telefon: 116 111

Občanské sdružení Společenství proti šikaně Pedagogicko-psychologická poradna SŠt
Zelený pruh 1294/50 147
08, Praha 4 www.sikana.org
předseda Dr. Michal Kolář
tel.: 737
436 120
michalkolar@volny.cz

Bílý kruh bezpečí|Nonstop linka 116 006

Městská policie hl. města Prahy – metodický útvar prevence OSPOD

Příloha 2

Opatření při výskytu rizikového chování (v souladu s Metodickým pokynem)

Při výskytu rizikového chování bude bezprostředně proveden odhad závažnosti situace následně:

Při podezření na ohrožení života či zdraví

1. Oznámení vedení školy (řediteli, zástupci), pokud nehrozí akutní prodlení
2. Přivolání záchranné služby
3. Přivolání Policie ČR
4. Paralelně oznámení zákonnému zástupci
5. Pedagog zabrání újmě na zdraví, životě či majetku, pokud tím neohrozí sebe nebo ostatní (postupuje podle zákona)

Při rizikovém chování, kdy nehrozí bezprostřední ohrožení života či zdraví

Postup se řídí Metodickým doporučením k PP rizikového chování u dětí a mládeže, dokument MŠMT čj. 21291/2010-28 (přílohy 1-14)
Zjištění informací o situaci, příčině apod. na základě rozhovorů se žáky
Sdělení informace zákonnému zástupci
Využití výchovných opatření
Spolupráce s Policií ČR a ostatními organizacemi (OSPOD, PPP, apod.)

Nebezpečné a podezřelé látky

Obdrží-li nebo zjistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu:

1. V přítomnosti dalšího pedagoga uloží tuto látku do obálky, na kterou napíše datum, čas a místo zajištění této látky, obálku přelepí, přelep zajistí razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.
2. Vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci (v žádném případě pedagog školy).

3. Pokud je látka zajištěna u dítěte jevícího známky otravy, stejným způsobem se látka předá ošetřujícímu lékaři (což vede k okamžitému a rychlejšímu lékařskému zásahu).
4. Další postup zajišťuje lékař ve spolupráci s Policií ČR.

První pomoc při otravě návykovými látkami nebo alkoholem

Návykové látky zvyšují riziko agresivního chování, nelze spoléhat na komunikaci s otráveným.
Vyhneme se prudkým pohybům, hovoříme klidně, tiše, pomaleji, hlubokým hlasem.
Okamžitě voláme záchrannou službu.
Zajistíme dostatek čerstvého vzduchu, nepodáváme alkohol, kávu, mléko.
Je důležité, zda je člověk při vědomí či v bezvědomí.
Pokud je člověk při vědomí a víme, že otrava byla způsobena podáním ústy, tak podáme větší množství vody (případně se živočišným uhlím, pokud je při ruce), vyvoláme zvracení, zabráníme prochladnutí, zajistíme nepřetržitý dohled, ošetříme případná zranění, opatříme informace o látce – pokud je to možné.

Při bezvědomí nikdy nic nepodáváme ústy a nevyvoláváme zvracení!

Příloha 3

Opatření školy - záškoláctví

Výňatky z Metodického pokynu k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10 194/2002-14, Věstník MŠMT sešit 3/2002

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka základní či střední školy při vyučování (absenci žáka omlouvá pedagogický pracovník, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy, která musí být uvedena ve školním řádu). Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku a povinnost žáků do školy chodit řádně a včas. Nezřídka je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince.

Postup pro řešení záškoláctví je součástí školního řádu, a to jak základních, tak středních škol. Školský zákon v § 30 stanovuje, že ředitel školy vydává školní řád, který mj. upravuje práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců ve škole, informuje o provozu a vnitřním režimu školy, upravuje podmínky ochrany žáků před rizikovým chováním, obsahuje pravidla pro hodnocení výsledků jejich vzdělání. Školní řád zveřejní ředitel na přístupném místě ve škole a seznámí s ním zaměstnance i žáky. Dále informuje o jeho vydání a obsahu zákonné zástupce nezletilých žáků.

Pozdním příchodem se rozumí taková neomluvená nepřítomnost žáka, a to i opakovaná, která je na základě analýzy jejích příčin způsobena zpravidla nedbalostí žáka nebo osob odpovědných za výchovu, která trvá zpravidla po určitou část vyučování či hodiny (nebo i jen po část vyučovací hodiny), a to obvykle na jeho počátku. Nepřítomnost ve vyučování v tomto případě není cílem žáka ani osob odpovědných za jeho výchovu.

Jak plyne z výše uvedeného, pozdní příchody nastávají v situacích, kdy žák má zájem do školy docházet, ale z nějakého důvodu se mu nedaří být přítomen po celou dobu vyučování. Příčinou pozdních příchodů může být špatná dopravní dostupnost školy (např. dopravní spoj jede jednou za hodinu, ke škole přijíždí až po začátku vyučování) či výluka dopravního spoje, problémy s vypravením se z domova, případně komplikace pramenící nepříznivé sociální situace (§ 3 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

<u>Doporučený postup školy</u>

a) První kontakt se zákonným zástupcem při absenci žáka Při neomluvené absenci v rozsahu alespoň jedné vyučovací hodiny třídní učitel eviduje nepřítomnost a **vyčká**, zda zákonný zástupce žáka omluví a doloží

důvody jeho nepřítomnosti ve vyučování do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti (§ 50 odst. 1 a § 67 odst. 1 školského zákona), za podmínek stanovených školním řádem.
Třídní učitel **upomíná** zákonného zástupce žáka k doložení důvodu nepřítomnosti žáka vhodným způsobem.
Není-li důvod nepřítomnosti doložen ani po upomínce, třídní učitel o tom učiní záznam (obsahující datum nepřítomnosti, datum nástupu žáka do školy, datum a text upomínky). Třídní učitel **kontaktuje** zákonného zástupce a informuje jej o absenci žáka.

- Zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole neví, učitel se dotáže na možný důvod nepřítomnosti, probere situaci se zákonným zástupcem dítěte, motivuje jej k rozhovoru s dítětem a řešení situace domluvou;

- Zákonný zástupce o nepřítomnosti žáka ve škole ví, učitel se dotáže na důvod nepřítomnosti, který je:
  - omluvitelný – učitel vyzve k doložení omluvení důvodu nepřítomnosti žáka ve škole
  - neomluvitelný – zde je třeba vzít v úvahu problém, který vedl k absenci dítěte, a postupovat podle získané informace (zopakovat důležitost pravidelné školní docházky, případně informovat o možnostech a nabídnout službu, kontakt, zprostředkování dávky či jinou pomoc k odstranění faktoru, který k nepřítomnosti vedl (poradenství, nezvládá látku – doučování, nutnost péče o domácnost – odlehčovací služba, nedostatek peněz na jízdenku do školy – kontakt na příslušný odbor úřadu, …)

Prostřednictvím neformálního rozhovoru učitel zjistí důvod nepřítomnosti dítěte, případně možný motiv, který jej k záškoláctví vedl. Společně domluví další postup ve věci (domluva, zajištění poradenství, doučování, služby, …).
Výsledek je zaznamenán.
V komunikaci se zákonnými zástupci žáka je vždy třeba klást důraz na pozitivní přístup a konstruktivní řešení. Je třeba objektivně popsat situaci, zdůvodnit, proč je tato situace nežádoucí, popsat žádoucí stav a domluvit se na opatření, která budou přijata k jeho nastolení.
Nejpozději postupem od tohoto bodu začíná spolupráce třídního učitele a školního metodika prevence na případu konkrétního žáka. O nežádoucím jevu, o kontaktu se zákonnými zástupci, o výstupu, který kontakt přinesl, informuje třídní učitel ředitele školy, školního metodika prevence a výchovného poradce. b) Písemná pozvánka k osobnímu jednání

Nedaří-li se kontaktovat zákonného zástupce žáka, následuje písemná pozvánka k osobnímu setkání zákonných zástupců s třídním učitelem, a to v následujícím sledu, pokud zákonný zástupce nereaguje:

- **neformální** – pozvánka k osobnímu setkání s třídním učitelem za účelem konzultace (např. prostřednictvím e-mailu nebo jinak doručenou pozvánkou)
- **formální, doporučeným dopisem**
- **formální, doporučeným dopisem s doručenkou** (doručenky jsou součástí záznamu o přijatých opatřeních), kdy je pozvánka k osobnímu setkání doplněna poučením o opatřeních, k nimž bude nutno přistoupit, nepodaří-li se navázat spolupráci se zákonnými zástupci.

c) Schůzka zákonných zástupců žáka s třídním učitelem Osobní schůzka, kde je se zákonnými zástupci probrána situace žáka, případně situace rodiny, učitel zjišťuje možné příčiny záškoláctví a domlouvá s rodiči postup k nastolení žádoucího stavu. V tomto bodě je již o situaci informován školní metodik prevence, případně výchovný poradce, který ve věci poskytne své stanovisko spolu s návrhem dalšího postupu. V ideálním případě se školní metodik prevence, případně výchovný poradce osobního setkání se zákonnými zástupci účastní. Účast žáka je velmi vhodná. Zápis o schůzce je součástí záznamu o opatřeních, s jehož účelem, jakož i s dalším možným nakládáním s ním, budou zúčastnění seznámeni. Zápis bude učiněn do formuláře, a to s podpisem všech zúčastněných. S rodiči je domluven termín další schůzky, reflektující povahu a závažnost konkrétního případu, jakož i charakter a časovou náročnost opatření, na jejichž přijetí ke zlepšení situace se strany dohodly. Na této schůzce je třeba sledovat a vyhodnocovat plnění opatření v rámci jednání všech zúčastněných a případně ji opakovat. Pokud by opatření plněna nebyla, je nutné nastavit další postup.

O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje její věrohodnost. Doporučuje se, aby řešil neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.

Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu. Pokud žák řádně neplní povinnou školní docházku, může mu být uloženo některé z kázeňských opatření, o nich pojednává § 31 školského zákona. Kázeňským opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně věnována Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 17 a v systému středního vzdělávání Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů.
V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin** (doporučené počty neomluvených hodin, které jsou zde uváděny, mohou školy přizpůsobit svým podmínkám), zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha 4

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

1. Vymezení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je stav, kdy žák dlouhodobě nebo opakovaně nedosahuje očekávaných výsledků vzdělávání, neplní stanovené požadavky jednotlivých vyučovacích předmětů nebo není schopen využívat své studijní předpoklady v potřebné míře. Může být způsobena různými faktory, například nedostatečnou přípravou na vyučování, nízkou motivací, nevhodnými studijními návyky, dlouhodobou absencí, zdravotními či osobními problémy, obtížemi v rodinném prostředí nebo specifickými vzdělávacími potřebami žáka.

Rozlišujeme dvě základní podoby školní neúspěšnosti:
- Absolutní školní neúspěšnost – žák dlouhodobě nezvládá požadavky stanovené školním vzdělávacím programem, nedosahuje minimální úrovně očekávaných výstupů, má opakované nedostatečné hodnocení nebo mu hrozí neprospěch, opakování ročníku či předčasné ukončení vzdělávání.
- Relativní školní neúspěšnost – žák sice dosahuje formálně dostačujících výsledků, ale jeho studijní výsledky neodpovídají jeho schopnostem, předpokladům a dosavadní úrovni. Může se projevovat výrazným zhoršením prospěchu, poklesem motivace, nevyužíváním studijního potenciálu nebo postupným ztrácením zájmu o vzdělávání.

Škola věnuje pozornost oběma formám školní neúspěšnosti a usiluje o jejich včasné rozpoznání a řešení.

2. Identifikace žáků ohrožených školní neúspěšností

Vyhledávání žáků ohrožených školní neúspěšností probíhá průběžně během celého školního roku. Základním předpokladem je včasné zachycení varovných signálů a vzájemná spolupráce třídních učitelů, jednotlivých vyučujících a školního poradenského pracoviště.

Rizikovými signály jsou zejména:
- opakované nedostatečné hodnocení nebo výrazné zhoršení prospěchu v jednom či více předmětech;
- neplnění studijních povinností, neodevzdávání úkolů a nedostatečná domácí příprava;
- vysoká nebo opakovaně neomluvená absence, případně časté pozdní příchody;
- nízká aktivita ve výuce, ztráta motivace a nezájem o vzdělávání;

- problémy s adaptací na středoškolské studium, zejména u žáků prvních ročníků;
- obtíže při přechodu do vyššího ročníku nebo při změně studijního oboru či školy;
- sociální, rodinné, zdravotní nebo psychické obtíže ovlivňující vzdělávání;
- problémy ve vztazích se spolužáky, případně obtíže se začleněním do třídního kolektivu.

Při identifikaci ohrožených žáků škola využívá zejména:
- průběžné sledování studijních výsledků prostřednictvím systému Bakaláři;
- vyhodnocování absence a jejího vývoje;
- informace získané při pedagogických radách a jednáních předmětových komisí;
- podněty jednotlivých vyučujících a třídních učitelů;
- individuální rozhovory se žáky;
- informace od zákonných zástupců a dalších odborných pracovišť;
- poznatky školního poradenského pracoviště.

Zvláštní pozornost je věnována žákům prvních ročníků, žákům přestupujícím z jiných škol, žákům s dlouhodobou absencí a žákům, u kterých došlo k náhlému zhoršení studijních výsledků.

3. Přímá podpora pedagoga a podpůrná opatření prvního stupně

Základním nástrojem prevence školní neúspěšnosti je přímá pedagogická podpora poskytovaná vyučujícím v rámci běžné výuky. Pedagogové průběžně sledují vzdělávací potřeby žáků a přizpůsobují jim vhodné metody, formy a organizaci výuky.

Podpora může zahrnovat zejména:
- individuální přístup a průběžnou zpětnou vazbu;
- opakování a upevňování základního učiva;
- rozdělení náročnějších úkolů na menší a lépe zvládnutelné části;
- ověřování porozumění zadání a probírané látce;
- poskytování doplňujících studijních materiálů a doporučení k domácí přípravě;
- individuální konzultace s vyučujícími;
- nabídku náhradních termínů k doplnění klasifikace v souladu s pravidly hodnocení;
- využívání různých forem ověřování znalostí a dovedností;
- podporu samostatnosti, motivace a odpovědnosti za vlastní vzdělávání.

Pokud běžná pedagogická podpora nepostačuje, škola uplatňuje podpůrná opatření prvního stupně podle § 2 a § 10 vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Tato opatření představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a nevyžadují doporučení školského poradenského zařízení.

V případě potřeby škola může zpracovat plán pedagogické podpory (PLPP), ve kterém vymezí konkrétní obtíže žáka, cíle podpory, používaná opatření a způsob jejich vyhodnocování.

Za koordinaci podpory odpovídá třídní učitel ve spolupráci s příslušnými vyučujícími a školním poradenským pracovištěm. Účinnost poskytovaných opatření škola průběžně sleduje a nejpozději do tří měsíců od zahájení jejich poskytování vyhodnotí, zda vedou k naplnění stanovených cílů.

4. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně

Pokud podpůrná opatření prvního stupně nevedou k dostatečnému zlepšení vzdělávacích výsledků nebo se prokáže potřeba intenzivnější podpory, škola doporučí žákovi, případně jeho zákonnému zástupci, využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení (pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra).

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně jsou poskytována na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka.

Škola při jejich nastavování postupuje následovně:

1. Třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími vyhodnotí dosavadní průběh vzdělávání a účinnost poskytované podpory.
2. Školní poradenské pracoviště projedná situaci žáka a doporučí další postup.
3. Žákovi nebo jeho zákonnému zástupci je doporučena konzultace se školským poradenským zařízením.
4. Na základě doporučení školského poradenského zařízení škola nastaví konkrétní podpůrná opatření a informuje příslušné vyučující o jejich realizaci.
5. Škola průběžně sleduje účinnost podpůrných opatření a spolupracuje se žákem, zákonnými zástupci a školským poradenským zařízením.

V podmínkách SPŠS Betlémská se může jednat zejména o úpravu metod a forem výuky, individuální přístup, úpravu podmínek hodnocení, pedagogickou intervenci, využívání doporučených pomůcek, případně další opatření podle konkrétních vzdělávacích potřeb žáka.

Škola současně poskytuje podporu také žákům, kteří se potýkají s dlouhodobou absencí, přechodnými osobními či zdravotními obtížemi nebo potřebují pomoc při zvládání náročného odborného učiva.

5. Specifické formy podpory žáků na SPŠS Betlémská

S ohledem na charakter školy, její odborné zaměření a náročnost středoškolského vzdělávání v technických oborech škola využívá také následující formy podpory:

- Individuální konzultace s vyučujícími – možnost konzultovat nepochopené učivo, procvičovat problematické oblasti a připravovat se na průběžné i závěrečné hodnocení.
- Podpora při zvládání odborných předmětů – cílená pomoc při osvojování matematických, technických, programátorských a dalších odborných znalostí a dovedností.
- Podpora při doplňování zameškaného učiva – individuální dohoda o rozsahu doplnění učiva, konzultacích a termínech ověřování znalostí po delší absenci.
- Práce se studijními výsledky – průběžné vyhodnocování klasifikace a včasné upozorňování na zhoršující se prospěch prostřednictvím systému Bakaláři.
- Motivační a aktivizační metody – využívání praktických úloh, projektového vyučování, týmové spolupráce, odborných soutěží a problémově orientovaných zadání.
- Podpora samostatnosti a studijních návyků – vedení žáků k plánování času, průběžné přípravě, odpovědnosti za výsledky a efektivnímu využívání digitálních vzdělávacích nástrojů.
- Individuální jednání se žáky a zákonnými zástupci – hledání příčin obtíží a společné nastavování realistických kroků vedoucích ke zlepšení.

Cílem těchto opatření je nejen předcházet neprospěchu, ale také posilovat motivaci žáků, jejich samostatnost a schopnost úspěšně dokončit zvolený studijní obor.

6. Adaptační program pro nově příchozí žáky

Škola považuje období přechodu na střední školu za významnou etapu, která může zásadně ovlivnit další studijní úspěšnost žáka. Z tohoto důvodu věnuje zvýšenou pozornost adaptaci žáků prvních ročníků i žáků, kteří nově nastupují do již vytvořených třídních kolektivů.

Adaptační program je rozdělen do několika navazujících fází.

1. fáze – Před nástupem a zahájení školního roku

Cílem je usnadnit žákům orientaci v novém prostředí a seznámit je se základními pravidly školy.
- seznámení s prostředím školy, organizací výuky a školním řádem;
- představení třídního učitele a dalších důležitých pracovníků školy;
- seznámení se školním informačním systémem Bakaláři a dalšími používanými vzdělávacími nástroji;
- vysvětlení systému hodnocení a požadavků jednotlivých předmětů;
- představení možností poradenské a individuální podpory.

2. fáze – Počáteční adaptace (září až říjen)

Cílem je podpořit vytvoření bezpečného třídního prostředí a zachytit případné adaptační obtíže.
- realizace třídnických hodin zaměřených na poznávání spolužáků a budování vztahů;
- společné nastavení pravidel fungování třídního kolektivu;
- sledování zapojení jednotlivých žáků do kolektivu;
- průběžné rozhovory třídního učitele se žáky;
- včasné zachycení problémů s adaptací, studijními návyky a organizací školní práce.

3. fáze – Průběžné sledování a podpora (listopad až leden)

Cílem je vyhodnotit průběh adaptace a včas reagovat na případné problémy.
- vyhodnocování studijních výsledků a absence;
- individuální rozhovory se žáky, kteří vykazují známky školní neúspěšnosti;
- spolupráce třídního učitele s jednotlivými vyučujícími a školním poradenským pracovištěm;
- podle potřeby komunikace se zákonnými zástupci;
- nabídka individuálních konzultací a dalších forem podpory.

4. fáze – Vyhodnocení adaptace a další podpora (únor až červen)

Cílem je zhodnotit začlenění žáků do školního prostředí a stanovit případná další podpůrná opatření.
- vyhodnocení studijních výsledků, absence a zapojení do třídního kolektivu;
- identifikace žáků, u kterých přetrvávají adaptační nebo vzdělávací obtíže;
- nastavení individuální podpory pro další období;

- vyhodnocení účinnosti přijatých opatření.
Adaptace žáků přestupujících do vyšších ročníků

U žáků, kteří přestupují z jiné školy nebo nově nastupují do již vytvořeného třídního kolektivu, škola uplatňuje individuální adaptační postup. Třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími zajistí seznámení žáka s organizací školy, pravidly hodnocení, požadavky jednotlivých předmětů a případnými rozdíly v dosavadním průběhu vzdělávání.

Součástí podpory je také pomoc při začlenění do třídního kolektivu, sledování vztahů se spolužáky a vyhodnocování případných rozdílů v odborných znalostech a dovednostech.

7. Zapojení pracovníků školního poradenského pracoviště

Při předcházení školní neúspěšnosti spolupracují jednotliví pracovníci školy podle svých kompetencí.
- Třídní učitel – sleduje studijní výsledky, absenci a vztahy v kolektivu, komunikuje se žáky a zákonnými zástupci, koordinuje spolupráci vyučujících a iniciuje řešení vznikajících problémů.
- Výchovný poradce – koordinuje podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, podílí se na nastavování podpůrných opatření a poskytuje poradenskou pomoc žákům při řešení studijních obtíží.
- Školní metodik prevence – zaměřuje se na prevenci rizikového chování, vztahy ve třídních kolektivech, problematiku záškoláctví, šikany, sociálního vyloučení a dalších faktorů, které mohou negativně ovlivňovat vzdělávání.
- Vyučující jednotlivých předmětů – včas identifikují vzdělávací obtíže, poskytují přímou pedagogickou podporu, realizují individuální konzultace a spolupracují s třídním učitelem.
- Vedení školy – vytváří organizační a personální podmínky pro realizaci podpůrných opatření, koordinuje řešení závažnějších případů a podporuje spolupráci pedagogických pracovníků.
V případě potřeby škola spolupracuje také s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně pedagogickým centrem, orgánem sociálně-právní ochrany dětí a dalšími odbornými pracovišti.

8. Aktivizační metody a posilování motivace žáků

Škola usiluje o to, aby výuka nebyla založena pouze na předávání informací, ale také na aktivním zapojení žáků, rozvoji jejich samostatnosti a praktickém využívání získaných znalostí.

V rámci prevence školní neúspěšnosti pedagogové využívají zejména:
- projektové a problémově orientované vyučování;
- praktické úlohy vycházející z reálných situací a odborného zaměření školy;
- skupinovou práci a vzájemné učení žáků;
- vrstevnickou podporu a spolupráci zkušenějších žáků s méně úspěšnými spolužáky;
- digitální vzdělávací nástroje, interaktivní úlohy a online procvičování;
- průběžnou formativní zpětnou vazbu a sebehodnocení;
- individuálně diferencované úkoly podle schopností a vzdělávacích potřeb žáků;
- odborné soutěže, projektové dny, exkurze a další aktivity propojující výuku s praxí.

V technicky zaměřených předmětech je kladen důraz na názornost, praktické činnosti, řešení konkrétních technických problémů a propojení teoretických poznatků s jejich využitím v praxi.

Cílem je posilovat pozitivní vztah žáků ke vzdělávání, podporovat jejich aktivitu a předcházet ztrátě motivace a postupnému odchodu ze vzdělávacího procesu.

9. Vyhodnocování účinnosti strategie

Účinnost strategie předcházení školní neúspěšnosti škola vyhodnocuje průběžně, zejména prostřednictvím sledování studijních výsledků, absence, počtu žáků ohrožených neprospěchem a účinnosti přijatých podpůrných opatření.

Poznatky jsou projednávány na pedagogických radách, případně v rámci jednání školního poradenského pracoviště a předmětových komisí.

Na základě získaných poznatků škola upravuje používané postupy, přijímá další opatření a hledá nové možnosti podpory žáků.

Hlavním cílem strategie je vytvořit takové podmínky, aby každý žák měl možnost dosáhnout odpovídajících vzdělávacích výsledků, úspěšně dokončit studium a rozvíjet své osobní i odborné předpoklady.